

Dôvodová správa

k bodu programu: Návrh na vyhlásenie pamätihodností mesta Banská Bystrica a na zmeny v Zozname pamätihodností mesta Banská Bystrica

- I. Komisia pre pamätihodnosti mesta Banská Bystrica ako odborný poradný a iniciatívny orgán mesta pre zásadné otázky ochrany pamätihodností mesta od roku 2011 na svojich zasadnutiach posudzuje návrhy fyzických a právnických osôb a odbornej verejnosti na zápis do evidencie pamätihodností mesta z odborného a vecného hľadiska.
- II. Návrh evidencie pamätihodností mesta je tvorený v súlade so zákonom č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu a Metodickéj inštrukcie pre potreby obecných samospráv Ministerstva kultúry SR a Pamiatkového úradu SR. Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 4/2010 o evidencii pamätihodností mesta Banská Bystrica upravuje spôsob utvorenia a odborného vedenia evidencie pamätihodností a určuje podmienky výberu a zápisu do Zoznamu pamätihodností mesta. Cieľom je vyhlásiť pamätihodnosti mesta a schváliť ich evidenciu v záujme ochrany ich kultúrno-historickej hodnoty, zachovanie a zlepšenie ich stavu pre budúce generácie.

Konanie o vyhlásení a zápise pamätihodností mesta do Zoznamu pamätihodností mesta je proces činností, začínajúci podaním návrhu na zápis a končiaci zapísaním resp. nezapísaním do Zoznamu pamätihodností mesta.

O pridelovaní príspevkov vlastníkom na záchranu a obnovu pamätihodností a kultúrnych pamiatok, nachádzajúcich sa na území mesta rozhodujú orgány mesta v zmysle Všeobecne záväzného nariadenia Mesta Banská Bystrica č. 12/2020 o poskytovaní dotácií z rozpočtu Mesta Banská Bystrica.

V súlade s § 14 ods. 3 zákona č. 49/ 2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu môže obec vytvárať zdroje na príspevky vlastníkom na záchranu a obnovu kultúrnych pamiatok nachádzajúcich sa na území mesta. V zmysle § 4 ods. 1.4. Všeobecne záväzného nariadenia Mesta Banská Bystrica č. 4/2010 o evidencii pamätihodností mesta Banská Bystrica by mali tvoriť zdroje na príspevky vlastníkom na záchranu a obnovu pamätihodností a kultúrnych pamiatok, nachádzajúcich sa na území mesta, na kalendárny rok z rozpočtu Mesta Banská Bystrica minimálne 50 tisíc eur.

Zoznam pamätihodností mesta je otvorený materiál. Na základe § 5 ods. 1 Všeobecne záväzného nariadenia Mesta Banská Bystrica č. 4/2010 Komisia pre pamätihodnosti mesta posudzuje návrhy na zápis, zmenu a zrušenie zápisu do evidencie z odborného a vecného hľadiska a návrhy predkladá na prerokovanie a schválenie MsZ v Banskej Bystrici.

Návrh na vyhlásenie pamätihodností mesta a zápis do Zoznamu pamätihodností mesta je členený v zmysle § 6 ods. 3 Všeobecne záväzného nariadenia Mesta Banská Bystrica č. 4/2010 o evidencii pamätihodností mesta Banská Bystrica do registrov.

Tvorba evidencie a Zoznamu pamätihodností mesta je zameraná na identifikáciu, výskum, evidenciu, zachovanie, obnovu, reštaurovanie, regeneráciu, využívanie a prezentáciu pamätihodností mesta, v budúcnosti umožní vytvárať ponuku a štruktúru produktov poznávacieho cestovného ruchu. Pamätihodnosti možno začleniť do ponuky regionálnych a nadregionálnych národno-poznávacích trás a okruhov.

Komisia pre pamätihodnosti mesta Banská Bystrica na svojich zasadnutiach v dňoch 28.02.2025, 03.12.2025 a 23.04.2026 prerokovala doručené podnety a odporučila, aby Mestské zastupiteľstvo v Banskej Bystrici ich vyhlásilo na základe prijatých uznesení za pamätihodnosti mesta Banská Bystrica:

Názov návrhu pamätihodnosti	Návrh zápisu do registra pamätihodností	Číslo uznesenia KPM	Číslo uznesenia KPK
Hraničné znaky a hraničné kamene mesta v Kremnických vrchoch	pamätné nápisy, kamene a iné	22/2025	22/2025
Erby pôvodných samosprávnych obcí (Rudlová, Sásová, Radvaň, Kremnička)	erby	23/2025	23/2025
Vodomerná stanica na Hrone	technické pamiatky	2/2026	9/2026
Krčméry Silvester, MUDr., CSc., Dr. h. c.	osobnosti	26/2025	25/2025
Keramický múr/mreža	výtvarné diela	4/2025	9/2026
Tabuľka OZNAČENIE VÝŠKY VODY PRI POVODNI v roku 1974 (Výška vodnej hladiny) - rozšírenie o tabuľku na adrese Bellušova 1054/9	pamätné nápisy, kamene a iné	7/2025	19/2025
Tabuľky s nápisom PROVERENO MIN NET – zmena názvu vyhlásenej pamätihodnosti na „Nápisy PROVERENO MIN NET“ a rozšírenie o nápisy na adrese Bellušova 1054/9, Žltý piesok 16, M. Hattalu 1, Iliášská cesta pri križovatke so Zvolenskou cestou - peší podchod popod železničnú trať č. 170	pamätné nápisy, kamene a iné	8/2025, 25/2025	20/2025, 24/2025
Hrobka rodiny Holeschovcov - návrh na vyňatie zo zoznamu pamätihodností	hroby s náhrobníkom	10/2025	21/2025

Komisia MsZ pre kultúru na svojich zasadnutiach v dňoch 10.12.2025 a 21.05.2026 schválila predložený návrh Komisie pre pamätihodnosti mesta Banská Bystrica a odporučila Mestskému zastupiteľstvu v Banskej Bystrici prerokovať a schváliť predložený materiál.

Materiál prerokovala Mestská rada v Banskej Bystrici na svojom zasadnutí dňa 25.08.2026, ktorá zobrala na vedomie Dôvodovú správu k Návrhu na vyhlásenie pamätihodností mesta Banská Bystrica a zápis do Zoznamu pamätihodností mesta Banská Bystrica, **za pamätihodnosti mesta Banská Bystrica vyhlásiť:**

- **Hraničné znaky a hraničné kamene mesta v Kremnických vrchoch ako pamätné nápisy, kamene a iné,**
 - **Erby pôvodných samosprávnych obcí (Rudlová, Sásová, Radvaň, Kremnička) ako erb,**
 - **Vodomerná stanica na Hrone ako technickú pamiatku,**
 - **Krčméry Silvester, MUDr., CSc., Dr. h. c. ako osobnosť,**
 - **Keramický múr/mreža ako výtvarné dielo,**
- a zapísať ich do Zoznamu pamätihodností mesta Banská Bystrica.**

Ďalej Mestská rada v Banskej Bystrici odporučila Mestskému zastupiteľstvu v Banskej Bystrici prerokovať a pre vybrané vyhlásené pamätihodnosti mesta Banská Bystrica schváliť:

- **Tabuľka OZNAČENIE VÝŠKY VODY PRI POVODNI v roku 1974 (Výška vodnej hladiny) - rozšírenie o tabuľku na adrese Bellušova 1054/9**
- **Tabuľky s nápisom PROVERENO MIN NET – zmena názvu vyhlásenej pamätihodnosti na Nápisy PROVERENO MIN NET a rozšírenie o nápisy na adrese Bellušova 1054/9, Žltý**

piesok 16, M. Hattalu 1, Iľiašská cesta pri križovatke so Zvolenskou cestou - peší podchod
popod železničnú trať č. 170

- **Hrobka rodiny Holeschovcov** - vyňatie zo zoznamu pamätihodností.

Mestská rada v Banskej Bystrici ďalej odporučila prerokovať predložený materiál na zasadnutí
Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici dňa 08.09.2026.

- III. Dopad na rozpočet - finančné prostriedky, určené na obnovu a ochranu pamiatok, sú každoročne
rozpočítované v Programovom rozpočte Mesta Banská Bystrica.